

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо надання слідчим та прокурорам права самостійного призначення окремих слідчих дій в ситуаціях, коли такі дії не зачіпають права та свободи інших осіб)
(реєстр. № 8273 від 17 квітня 2018 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо надання слідчим та прокурорам права самостійного призначення окремих слідчих дій в ситуаціях, коли такі дії не зачіпають права та свободи інших осіб) (реєстр. № 8273 від 17 квітня 2018 року), поданий народними депутатами України Одарченком Ю.В. та Богданом Р.Д. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою встановлення можливості призначення експертизи за постановою слідчого або прокурора у випадках, коли у рамках кримінального провадження жодній особі не пред'явлено підозру.

Для досягнення мети авторами пропонується внести відповідні зміни до статей 242 та 243 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України).

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1); органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частини другої статті 21, частин другої-третьої статті 22, частини першої статті 64 Основного Закону України права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними, вони гарантуються і не можуть бути скасовані; конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

У статті 3 Конституції України закріплено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом (частина перша статті 55 Основного Закону України). Однією з основних засад судочинства є рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом (пункт 1 частини другої статті 129).

Відповідно до статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка згідно з частиною першою статті 9 Конституції України є частиною національного законодавства України, кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

Держава, виконуючи свій головний обов'язок – утвердження і забезпечення прав і свобод людини (частина друга статті 3 Конституції України), – повинна не тільки утримуватися від порушень чи непропорційних обмежень прав і свобод людини, але й вживати належних заходів для забезпечення можливості їх повної реалізації кожним, хто перебуває під її юрисдикцією. Із цією метою законодавець та інші органи публічної влади мають забезпечувати ефективне правове регулювання, яке відповідає конституційним нормам і принципам, та створювати механізми, необхідні для задоволення потреб та інтересів людини (абзац перший пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 01 червня 2016 року № 2-рп/2016).

У Рішенні від 24 грудня 2004 року № 22-рп/2004 Конституційний Суд України вказав, що забезпечення прав і свобод потребує, зокрема, законодавчого закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення кожним громадянином прав і свобод (абзац четвертий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

Завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника

кримінального провадження була застосована належна правова процедура (стаття 2 КПК України).

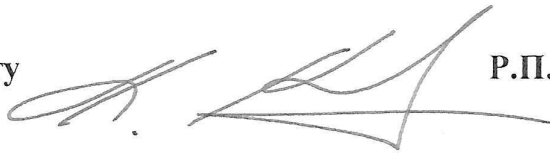
Відповідно до пунктів 1, 14 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; організація і діяльність прокуратури, органів дізнання і слідства; основи організації та діяльності адвокатури.

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих Законопроектом змін до КПК України узгоджується з нормами Конституції України.

Разом з тим, Законопроект втратив актуальність у зв'язку з тим, що з 16 травня 2018 року Верховна Рада України прийняла у першому читанні за основу проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо підстав проведення експертизи (реєстр. № 8116 від 14 березня 2018 року), яким також запропоновано внесення змін до статей 242 та 243 КПК.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо надання слідчим та прокурорам права самостійного призначення окремих слідчих дій в ситуаціях, коли такі дії не зачіпають права та свободи інших осіб) (реєстр. № 8273 від 17 квітня 2018 року), поданий народними депутатами України Одарченком Ю.В. та Богданом Р.Д., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ